

Faster Kerstins stipendium – Reseberättelse Nikolaj Tolstoy
Resa till Yasnaya Polyana, Tula, Ryssland 2002

Min farfars far, författaren, Leo Tolstoy bodde under lång tid av sitt liv på gården Yasnaya Polyana, som ligger 20 mil söder om Moskva och strax söder om den stora staden Tula. Efter Leo N. s död 1910 har gården varit ett museum.

År 1978, 1988, 2000 och nu 2002 har vi besökt gården (Även 2004 åkte vi dit). Före 1990 var vi där endast under en dagsutflykt från Moskva men de senare åren har vi varit där i ungefär en vecka.

Gunnel vill inte längre flyga. Därför åkte vi färja till Helsingfors och tåg (Leo Tolstoy-tåget) till Moskva via S:t Petersburg. Vi hade tillfälle att bese Helsingfors både på dit- och hemresan. Ett besök på Sveaborg inklusive bad och lunch samt promenad vid Nikolajkyrkan vid Senatstorget, svenska ambassaden och saluhallen vid hamnen samt affärer, kaféer och museer i centrum brukar vi hinna med. Vi som åkte tåg var förutom Gunnel och Nikolaj, våra söner Tedde (född 77) och Georg (född 81) samt min bror Mischa och kusin Stellan med fru Gunilla och sonen Lars, äldsta Tolstoy-kusin Krille med fru Kristina. Övriga kusiner och kusinbarn flög. Vi var totalt cirka 30 stycken inklusive Faster Tanja Paus (född 1914). Väl i Moskva inkvarterades vi på hotell Russia, ett stort hotell, nära Kreml, och numera rivet. Våra värdar från Yasnaya Polyana välkomnade oss och tog oss till en högtidlig invigning av en utställning i författarföreningens hus och där Faster Tanja fick sitta i ett podium tillsammans med ryska, amerikanska och italienska släktingar och besvara frågor.

Släktingen Volodja Tolstoy som är museichef för Yasnaya P var den som var vår värd hela veckan. I Moskva besåg vi författarens hus. Där bodde de när barnen gick i skolor i Moskva. Det står kvar som det var när författaren levde. Huset ligger inne i ett industriområde och är omgärdat av ett högt brunt plank och med en stor trädgård. Porträtt, leksaker, måltidsdukning, skrivpulpeter mm studerades i detalj.

Andra utflyktsmål i Moskva var Tretjakovmuseet, Litteraturmuseum (Ett annat Tolstojmuseum), Kreml och butiker. Men framförallt var det roligt att träffa sysslingar från andra länder. Många av sysslingarna liknande de svenska kusinerna men pratade andra språk. Vi i Sverige har blivit väldigt många beroende på farmor Doras far, doktor Ernst Westerlund, som var duktig att råda sin dotter så att i pappa Teddes generation 8 syskon (Pala, Kita, Nina, Petja, Sonja, Tedde, Tanja och Darja) överlevde. Författaren Leo N. och hans hustru Sonja hade 13 barn var av 9 nådde vuxen ålder så vi har en hel del 'kusiner' i Ryssland, USA, Kanada, Italien, Frankrike, England varav några var med på denna 'reunion'. Faster Tanja var den enda som var i generationen 'barnbarn till författaren' och uppmärksammades därför mycket.

Välkomstbröd vid ankomsten

Efter tågresa till Yasnaya upplevde vi ett intensivt program med visning av huset under guidning av duktiga människor som utbildats av Puzin som varit där under hela sitt liv och vårdat huset och fört bok över alla Tolstoyare.

Soffan där alla barn förlöstes, skrivbordet där Krig och fred, Anna Karenina mm skrevs var bland det som förevisades. Sonja lär ha renskrivit Krig och fred 7 gånger. Bordet var dukat som om familjen skulle komma in när som helst. Runt väggarna sitter familjeporträtt av förfäder och av döttrarna Tatjana och Maria. Vi också fick vi lyssna till en pianokonsert i salongen. På verandan, ett svalt uterum på sommaren, bjöds vi på tesupé på kvällen och underhållning med rysk folkmusik av lokala musiker. Verandan har ett staket som har utsmyckats med utskurna djur i ett originellt, litet naivt mönster. I farfars mors rum hängde fotografier av barnbarn och pappa Tedde återfinns som tvååring bredvid en 14 årig farbror Pala.

Författarens grav är belägen i ett lugnt hörn av den stora parken och utformad som en upphöjd kulle med grönt gräs. Vi släktingar hedrade hans minne genom att lägga blommor på graven. Leo N. var i slutet av sitt liv inte helt överens med kyrkan. Valet av gravplats gjordes pga en berättelse av en av hans bröder om att det finns en nergrävd grön pinne någonstans här och finner man den blir det alltid fred på jorden. Idag är det många som besöker graven. Framförallt turister men även brudpar hyllar Leo N som levde mellan 1828 och 1910.

I närheten av Yasnaya P finns en kyrka och kyrkogård, där övriga familjemedlemmar är begravna, bl a författarens hustru Sonja och författarens far Nikolaj. Här ligger också en farbror till mig som hette Leo och dog 2 år gammal. Här deltog vi alla i en gudstjänst.

En dag fick vi prova på olika göromål på gården, ta honung i bikupor, plocka svamp, lia hö, kratta hö och lägga upp på hästflak, plantera buskar. Vi fick dricka te i kuskens hus, rida eller åka hästvagn. Dagen avslutades med middag i det gröna.

Hösörd på Yasnaya Polyana

Flera olika utflykter gjordes. Två andra Tolstoygårdar fick vi se. Vi badade i en å, blev underhållna av clowner samt fick se hur jakt med jaktfalk gick till. Landskapet är böljande med mycket stora åkerarealer som följde oss timme efter timme vid våra utflykter. Ryssland känns oändligt stort.

En kväll hade vi maskerad på gräsmattan nedanför huset. En annan dag var det ett bröllop på låtsas, (med ett kusinbarn och hennes pojkvän – de är nu gifta på riktigt), med rysk folkdans och folkmusik och förtäring utomhus utanför verandan.

Fotografiutställning, teaterföreställning, volleybollmatch och konsert var andra saker som vi fick uppleva.

En dag var vi Tula och såg museets förlag, kontor och butik. Här fick vi åter rikligt med mat och dryck.

Sista dagen före vår avfärd hemåt var det riduppvisning, musikuppträdande och ballonguppstigning. När faster Tanja, 86 år, klev upp i ballongkorgen släpptes vajern ut extra långt så att hon kunde se ut över stora delar av 'Den ljusa gläntan' som Yasnaya Polyana betyder.

Tack faster Kerstin för stipendium till en resa rik på upplevelser!